

Tweede editie

Afvalpreventie is een populair thema in het basis-onderwijs. De themabundel afvalpreventie is dan ook aan een herdruk toe. De MOS-ploeg grijpt die kans aan om de inhoud van de bundel aan te vullen en te actualiseren. Wat is er nieuw aan de tweede editie? De belangrijkste aanpassing is het extra materiaal voor de kleuters.

De bundel verschijnt eind februari en bevat nu een voorleesverhaal met tekeningen. Leon heeft de hoofdrol en de bundel bevat daarbij ook enkele oriënterende activiteiten die je met de kleuters in je klas kunt uitvoeren. Deel 3 'Leermiddelen' en deel 4 'Schakels' zijn volledig geactualiseerd.

Voor de scholen die al met de eerste editie van de themabundel werken, bundelen we de aanvullingen en actualisaties. Je kunt ze aanvragen bij je provinciale MOS-begeleider. Je kunt zo de 'oude' themabundel aanvullen en de vernieuwde pagina's vervangen.

Scholen die nog geen themabundel afvalpreventie in hun bezit hebben en met het thema willen beginnen, ontvangen na aanvraag bij de MOS-begeleider uiteraard de volledige nieuwe versie.

Afval en duurzame materialen

Met het nieuwe themapakket "Afval en duurzame materialen" voor het secundair onderwijs wil het MOS-team je op de weg naar resultaat graag bijstaan. Een milieuvriendelijke en milieubewuste school worden. Dat is het doel. Het pakket zit boordevol informatie, tips en activiteiten om alle stappen van het MOS-traject te doorlopen. Het maakt het project niet alleen haalbaar, maar bovendien pedagogisch en ecologisch verantwoord.

En vooral leuk om te doen.

Een school of een klas heeft het niet altijd gemakkelijk om een project dat continu aandacht vraagt, in te bouwen in haar jaarplan. Er zijn immers heel wat doelstellingen en eindtermen die je als leerkracht moet halen. Vaak is er te weinig tijd om

waardevolle projecten die buiten het les- of eindtermenpakket vallen, aan te pakken. Het themapakket "Afval en duurzame materialen" brengt raad. Door de verschillende stappen te volgen, slaagt een school er niet alleen in om het aandachtsveld "afval en

duurzame materialen" aan te pakken, maar ook om vakgebonden en vakoverschrijdende eindtermen en leerplandoelstellingen te halen.

Voor elke stap in het MOS-stappenplan suggereren we per graad opdrachten en methodieken die passen binnen het eindtermenpakket. De eindtermen die erbij horen, zijn daarbij opgelijst.

In het themapakket gaan we in op verschillende afvalstromen en preventiemaatregelen. Het is uiteraard onmogelijk stil te staan bij elk specifiek probleem. Heel wat technische en beroepsscholen produceren heel aparte afvalfracties (motorolie, verfresten, bouwafval...) die om heel aparte oplossingen vragen. Het themapakket geeft suggesties en doorverwijsinformatie om ook die fracties te lijf te gaan.

Je kunt het themapakket aanvragen bij je provinciale begeleider.

Wij gaan voor minder afval

"Wij hebben als school al een goede weg afgelegd in het weren van brik, blik, individueel verpakte koekjes enz..."

Maar toch zorgt die enkele broodeter op de middag die een brikje meebrengt en het individuele melkbrikje in de klas (voor sommige leerlingen) nog voor veel afval. Zelf promoten we leidingwater en bieden de kinderen soep aan.

Maar voortdurend komen de klassieke tegenargumenten weer boven: een drinkbus lekt in de boekentas, is niet hygiënisch, kleuters krijgen die niet open, de kinderen moeten al zoveel meesleuren. Ouders zijn moeilijk te overtuigen, ouders vinden het brikje en het individueel verpakt koekje goedkoper en gemakkelijker dan het retourflesje dat de school aanbiedt...

WAT DOE JE DAARAAN?

Een goede voorbereiding is het halve werk.

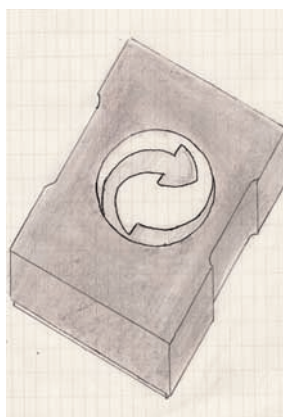
- Stel een duidelijk doel waarover een consensus bestaat (bv. 'wij gaan voor minder afval') en communiceer dat duidelijk en op verschillende plaatsen in de school.
- Sensibiliseer gedurende een langere periode (bv. een half jaar) vooraleer acties te ondernemen die ingrijpend zijn en een (voor de ouders) serieuze inspanning vergen.
- Een bevraging of enquête over het thema bij ouders en kinderen kan helpen.
- Probeer het op een ludieke manier en met wedstrijd-elementen (bv. wedstrijd beste afvalvoorkomer van de klas). Via de kinderen (die uiteraard de beste afvalvoorkomer willen worden) bereik je indirect ook de ouders.
- Probeer ook de ouders te betrekken (bv. zij kiezen de beste slogan voor minder verpakkingsafval in de school). Op die manier krijgen ze al een signaal waar de school aan werkt en krijgen ze op een fijne manier te horen wat ze in de (nabije) toekomst mogen verwachten.
- En ten slotte: wees je voortdurend bewust van je voorbeeldfunctie als leerkracht. Kinderen kijken niet alleen letterlijk, maar ook figuurlijk naar je op. Vanuit hun kind-zijn imiteren ze je (gedrag). Onderschat dus zeker niet de impact die je op hen hebt.

*Herwig Kevelaerts, MOS-begeleider
Vlaams-Brabant*

Brooddoos zoekt stuutjes

Izegem moedigt leerlingen van secundaire scholen aan om eventjes stil te staan bij de afvalproblematiek. Hoe kunnen ze afval verminderen maar nog beter, hoe kunnen zij het voorkomen. Via de leerkracht of via de milieugroep op school nodigt de milieudienst alle leerlingen uit hun creativiteit en inspiratie de vrije loop te laten.

In november 2006 krijgen ze de kans een ontwerp in te dienen over het thema afvalpreventie. De 2 leukste of creatiefste ontwerpen worden op de 1020 brooddozen gedrukt die alle boterhammenters van de secundaire scholen in Izegem in de maand januari 2007 krijgen.

De winnaars: Alicia Rousseau uit het Sint Jozefscollege, klas 3.2 (zij krijgt 10 cinema-tickets) en Niels Claerhout uit het VTI, klas 4 EM (hij krijgt een duo-ticket voor het Folkfestival Dranouter 2007). Reinout Daels uit het Inst. De Pélichy, Matthias Espeel uit het St. Jozefscollege en Diechje Minne uit het St.

Jozefscollege krijgen felicitaties van de jury en een eervolle vermelding.

*Milieudienst Izegem, Brigitte Loosveld,
051-33 73 20.*

Inzamelactie

In België liggen vele duizenden onbruikbare of afgedankte gsm's in de lade van een kast. Vaak komen ze ten slotte bij het huisvuil terecht. Dat is schadelijk voor het milieu. GREEN Belgium en Fonebak hebben voor scholen een unieke actie in petto. Zamel met je school afgedankte gsm's in en krijg 3 euro per toestel. Het bedrag dat de school op die manier verdient, kan ze gebruiken voor een project in verband met milieu of duurzame ontwikkeling.

Wil je meer informatie? Heb je zin om mee te doen? Mail naar gsm@greenbelgium.org. Informatie over het hergebruik of de recyclage van de ingezamelde gsm's vind je op www.fonebak.be.

LABO secundair

De vorming LABO (Leren Afval Beheren Op school) die in basisscholen in heel Vlaanderen en Wallonië wordt gegeven in de 2de en 3de graad, is er in Vlaanderen nu ook voor het 5de jaar van het secundair onderwijs. LABO secundair heeft in 2006 een veelbelovende testfase achter de rug en gaat vanaf januari de proeffase in.

Alle afval-intercommunales contacteerden een aantal secundaire scholen uit hun gebied. Die kregen het voorstel om de vijfdejaars nog voor de

grote vakantie met LABO secundair op het goede afvalpad te brengen. Naar inhoud en doelstellingen loopt LABO secundair parallel met zijn voorganger, maar dan wel verpakt in een ander kleedje. Je kunt kiezen tussen een rollenspel, een stellingenspel of een quiz.

ROLLENSPEL

De burgemeester wil iets doen aan het afvalprobleem in de gemeente en nodigt betrokken partijen uit voor een debat: een milieuambtenaar, iemand van de jeugddienst, de verantwoordelijke van het containerpark, iemand van de kringloopwinkel, een verantwoordelijke van de verbrandingsinstallatie... De deelnemers hebben een "Metro-krantje" bij zich waarin ze informatie kunnen vinden over hun "vakgebied". Zo kunnen ze elkaar informeren en in een diepgaand debat tot een consensus komen in verband met de oplossing van het afvalprobleem in de gemeente.

STELLINGENSPEL

Eerst kijken de leerlingen naar een introductiefilmpje met informatie over afvalbeheer. In kleine groepjes krijgen ze daarna verschillende stellingen toegewezen. Die moeten ze (pro of contra) proberen te bewijzen. Daarna brengen ze in kring hun pro- of contra benadering van de stellingen naar voor. De groepjes komen ten slotte over elke stelling tot een consensus.

Energieauditeurs

Op donderdag 26 en vrijdag 27 oktober 2006 heeft VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) enkele klassen te gast tijdens de wetenschapsweek. Een korte opleiding van 5 minuten volstaat om de leerlingen om te toveren tot echte energieauditeurs die het gebouw van energietechnologie op VITO onderhanden mogen nemen. Ze gaan na of het er hier energiezuinig aan toe gaat. Gele post-its worden gebruikt om de energiezuinige dingen aan te duiden, roze post-its voor de energieverslinders. Het gebouw kleurt al gauw roos-geel en de auditeurs weten ons na hun inspectieronde het volgende te vertellen:

- Aan het gebouw kan nog stevig gesleuteld worden. Nog heel wat enkele beglazing en niet-geïsoleerde muren.
- De manier van verwarmen is wel speciaal. Het gebouw wordt verwarmd met de restwarmte van de elektriciteitscentrale net buiten het domein. Bijkomend wordt gebruik gemaakt van warmte uit de bodem en voor het warme water in keuken en toiletten wordt gebruik gemaakt van zonne-energie.
- Ook het gedrag van de mensen bespaart energie. Het energiegebouw heeft goede en minder goede leerlingen in de klas. Lichten uitschakelen bij voldoende daglicht of pc's uitschakelen of op stand-by zetten bij het verlaten van het lokaal, is een regel die niet altijd even nauwgezet wordt gevolgd. Het zou een goed idee zijn om de speciale regeling in enkele kantoren uit te breiden: lichten passen zich automatisch aan de hoeveelheid daglicht aan. De auditeurs hebben ook enkele leuke ideeën

om het in de toekomst met minder energie te doen. Fluo-sterretjes installeren op de lichtschaakelaars i.p.v. een ledlichtje in de schakelaar. De verlichting in zones opsplitsen, afhankelijk van de nabijheid van het raam. Loofbomen voor de ramen planten zodat het tijdens de zomer koeler is in de schaduw van de bladeren en er in de winter voldoende licht door kan als de bladeren gevallen zijn. De klassen mogen ook mee het labo in waar ze een microturbine en een warmtekrachtinstallatie aan het werk zien en zelf de voordelen mogen leren kennen. Ook de infrarood-camera wordt

getest. Die kan nagaan waar er warmteverlies optreedt. De camera levert trouwens ook een originele klasfoto op.

Nathalie Devriendt, VITO, Boeretang 200, 2400 Mol, 014 33 58 73, nathalie.devriendt@vito.be, www.vito.be, www.biomasspartner.info

Duurzaam met smaak

Een jaar lang kon je op de Velt-site kennismaken met de groente en de boer van de maand. Creatieve koks stuurden ons hun recept van de maand. De jury stond telkens opnieuw voor een moeilijke keuze.

Lucie Evers met 'Knolselderfrietjes' (februari) ontving de derde prijs, een etentje voor twee personen bij Cullinan, ter waarde van 75 euro.

De tweede prijs, een biofeestpakket voor 10 personen ter waarde van 300 euro, geschonken door Origin'O, ging naar Candida Van der Avoort, met 'Venkelslaatje met sinaasappel' (september).

Jo Van Ostaeyen met 'Pittige Pastinaak(maaltijd)soep' (maart), kreeg de eerste prijs, een biofeestpakket voor 15 personen ter waarde van 500 euro, geschonken door Bio-Planet.

Pittige Pastinaak(maaltijd)soep:

1 ui - 1 el. olijfolie - 3 el. bieslook - 450 g pastinaak - 1 blik kokosmelk (\pm 350 ml) - 1l groentebouillon - 100 g dunne (rijst)pasta - 1 venkel - 1 preistok - 1 tl. curcuma - 1 tl. currypoeder - 1 rood pepertje (zeer fijn gesnipperd) - 250 g tofu in blokjes gesneden en besprenkeld met sojasaus (tamari of shoyu).

Fruit de fijngesnipperde ui in de olie. Voeg de geschilde en in dobbelstenen gesneden pastinaak en fijngesneden venkel toe. Voeg de bouillon toe en laat 10 min. koken met deksel. Voeg de kokosmelk en de kruiden toe. Voeg de pasta toe en de fijngesneden prei en laat nog 5 min. sudderen. Voeg de blokjes tofu toe en laat nog enkele minuten doorkoken. Bestrooi per portie met bieslook. Dien op met bruine crackers.

Meer informatie: nadia.tahon@velt.be, 03-281 74 75, www.velt.be

Château gratuit

In november organiseerde de milieudienst van Leuven een kookwedstrijd voor scholen. Doel: op een leuke manier kennismaken met biologische landbouw en eerlijke handel.

Geert, Bart, Hilde en Caroline, vier duurzame ambtenaren, gingen als jury op pad om de verschillende bereidingen te bekijken, te ruiken en vooral te proeven.

Het niveau van de kookkunsten was bijzonder hoog. De jury had dan ook een zeer zware taak.

Iedereen had lekker en origineel gekookt. Naast de smaak waren er ook andere criteria: gebruik van opgelegde ingrediënten en de kennis van de leerlingen over bio en eerlijke handel.

De menu's:

5de leerjaar Sint-Jansschool

Menu.

Gepaneerde geitenkaasjes op bedje van herfstige veldsla, Risotto met fijne kippenblokjes en verse tuingroentjes van boer Herman,

Surprise appeltjes in de oven en Water van het huis (château gratuit 2006)

3de graad De Appeltuin

Menu.

Afrikaanse Thee, Rijstschotel met Samosa en salade, Pompoenpannenkoekjes

Groepje uit 4e, 5e en 6e leerjaar Pee & Nel

Menu.

Voorgerecht met groentjes uit eigen tuin,

Kip met cocos, koriander en rijst, Appeltjes met rozijntjes en citroen, gebakken in de pan

4de leerjaar Sint-Jansschool

Menu.

Gepersileerde fijne pompoensoep,

Aardappeltjes in de schil met gezond kruidensausje, kippenpiesjes en boeket van herfstgroenten, Vitaminebom, Drinkje aangeboden door het huis Sint-Jan met kruidenkennistest

2de hotel Vrije Middenschool

Menu.

*Wortelsoep met rijstgarnituur,
Gesauteerde kip met champignon, dragonroomsaus en
knolselderpuree,
Appelcrumble met rozijnen en amandel*

6de leerjaar Hertog Karel

Menu.

*Middeleeuws koken - Soep met groentjes uit de
eigen tuin en zelfgebakken brood met nootjes*

Het heeft bloed, zweet en tranen gekost. Niet de proefwedstrijd, wel het fitnessen, wielrennen en diëten om de lekkernijen niet eeuwig te moeten meedragen en ons slank figuur terug te winnen. Het was niet gemakkelijk om een winnaar te kiezen.

De jury is het er unaniem over eens dat de wedstrijd zeer ernstig opgevat is door alle deelnemers. Je kunt dan ook moeilijk spreken van verliezers. We hebben geen rangorde opgemaakt omdat de vergelijking tussen een secundaire school en lagere scholen zeer moeilijk is en iedereen het verdiende om te winnen. Uiteindelijk kozen we de volgende drie prijswinnaars: 5de leerjaar Sint-Jansschool, 2de hotel Vrije Middenschool en 3de graad De Appeltuin. Aan alle deelnemers een welgemeend proficiat.

Bio Buitenshuis

Biologische producten zijn volwaardige en smaakvolle voedingsmiddelen met hoge voedingswaarde en zonder schadelijke additieven. De biologische landbouwmethode is daarnaast ook beter voor het milieu, want maakt geen gebruik van kunstmest of pesticiden.

Scholen die hun leerlingen betere kwaliteit willen geven en via de voeding op school ook een bijdrage aan een beter leefmilieu willen leveren, botsen wel vaak op hinderpalen. Zo is er het prijsverschil van biologische voeding met producten uit de gangbare landbouw. Er zijn ook geen verpakkingen en logistieke diensten die aangepast zijn aan de cateringsector.

Probila-Unitrab, de Belgische beroepsvereniging van de verwerkers en verdelers van biologische producten, biedt gratis begeleiding en vorming aan scholen aan. Zij werkt daarvoor samen met experts op het gebied van biologische catering en op het vlak van evenwichtige voeding. Biologische ingrediënten in de menu's opnemen is een onderdeel van een bredere aanpak waarin ook gezondheids- en milieuaspecten aan bod komen. Er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met transportafstanden, seizoensgebondenheid (een belangrijke factor om de prijs in evenwicht te houden), verpakkingen, en producten uit eerlijke handel.

De verhoging van het bio-aanbod op school staat in België nog in zijn kinderschoenen. Recent hebben in Wallonië in het kader van het project "Jeunes en santé" al 80 scholen ingeschreven om stap voor stap meer bio op het menu te brengen. 'Bio Buitenshuis', het biocateringproject van Probila-Unitrab zet de ervaring van Bioforum Wallonië voort voor het Vlaamse landsgedeelte. Het project krijgt financiële steun van de Vlaamse Overheid en de Europese Unie. We passen een bewezen methodiek toe die ontwikkeld werd in Finland. We bieden gratis vorming en motivatie voor keukenpersoneel, leerkrachten en andere betrokkenen. We bieden praktische hulpmiddelen, voorbeeldmenuplannen en educatieve ondersteuning. Hiervoor vragen wij in ruil slechts het engagement van de school en de cateraar, met verder geen verplichtingen betreffende afname van producten. We zoeken samen met experts naar haalbare oplossingen.

We richten ons voornamelijk op grootkeukens, liefst in eigen beheer of in beheer van een kleine cateringfirma of traiteur. We zijn in deze proeffase nog niet klaar om met de grote cateringgroepen Sodexho en Compass (Scolarest) samen te werken. Naast de warme maaltijden in de grootkeukens kunnen we ook hulp bieden om het aanbod van tussendoortjes en dranken duurzamer en gezonder te maken.

Schrijf tijdig in, dan kan je school gebruik maken van de diensten die nu gratis zijn. Je kunt ook deelnemen aan een uitgebreid project in het kader van de projectoproep 'Gezond eten op school' van de Koning Boudewijnstichting.

Meer informatie krijg je bij *Wim Bommerez*, projectmedewerker biocatering, www.biobuitenshuis.be, info@biobuitenshuis.be, 016-47 01 98.

Anke Van Noten

Bruisende schooluitstap

In Hidrodoe, het interactief waterDOEcentrum voor leerlingen van basis- en secundair onderwijs, maak je een adembenemende reis door de wereld van het water.

In de Waterwereld kun je een waterstofraket lanceren, reuzenzeepbellen toveren, een gigantische draaikolk maken, geisers laten knallen, waterdammen bouwen... Je mag het allemaal zelf doen en uitproberen. In de Watermaker neemt een spannende 3D-film je mee op ontdekkingsstocht doorheen het fascinerende proces van de drinkwaterproductie. De wereld van pompen, decantoren, zuiveringsinstallaties... Leuk én leerrijk!

De thema's die in Hidrodoe aan bod komen zijn vakoverschrijdend. Fysische, chemische en biologische eigenschappen, geschiedkundige, technologische, maatschappelijke en taalkundige aspecten van water komen aan bod.

EDUCATIEF AANBOD

De succesvolle lespakketten voor het basisonderwijs van Hidrodoe hebben er vanaf 1 september 2006 ook een variant voor het secundair onderwijs bij gekregen.

De lespakketten kun je als leerkracht gratis binnenhalen van het internet. Surf hiervoor naar www.hidrodoe.be, waar je kant-en-klare zoektochten vindt voor leerlingen van de 1ste & 2de graad secundair onderwijs. De zoektochten zijn een interessante leidraad tijdens het bezoek aan Hidrodoe. Je kunt ook zelf een zoektocht samenstellen op maat van de leerlingen. Hierbij zijn didactische suggesties en achtergrondinformatie

voorzien, volledig volgens de eindtermen. Gemakkelijker kan het niet.

APARTE DAGEN

Vanaf dit schooljaar splitsen we de bezoekdagen voor leerlingen van het basis- en secundair onderwijs op. Dat maakt het bezoek voor de verschillende leeftijdsgroepen veel aangenamer.

- Leerlingen basisonderwijs: maandag, donderdag en vrijdag
- Leerlingen secundair onderwijs: dinsdag

ALL-IN VOOR SECUNDAIR

Onder leiding van een educatieve medewerker, krijgt voortaan elke groep secundaire leerlingen een compleet pakket op maat aangeboden.

Wat houdt dit pakket in?

- Ontdekking van de Waterwereld met zoektocht (kant-en-klaar of door de leerkracht samengesteld op de webstek)
- Bezoek aan de Watermaker
- Afsluitend spel naar keuze (afgestemd op graad en eindtermen)

Hidrodoe, Haanheuvel 7, 2200 Herentals (achter Netepark en Bloso-centrum). Vraag de gloednieuwe scholenfolder aan. Daar staat alles in over een geslaagd en leerrijk bezoek.

0800-90 300 (gratis nummer), info@hidrodoe.be, www.hidrodoe.be.

Hidrodoe is elke dag open van 09u30 tot 17u00 en gesloten op woensdag en zaterdag.

Varen

In het voorjaar van 2007 verkent de milieuboot het kanaal Leuven-Dijle, het Netekanaal en het Albertkanaal. Tijdens het schooljaar 2007-2008 zet de milieuboot koers naar de Antwerpse Kempen en Limburg. Het Albertkanaal, het Kanaal Dessel-Schoten,

het Kanaal Bocholt-Herentals, het Kanaal Dessel-Kwaadmechelen en de Zuid-Willemsvaart staan dan op het programma.

Meer informatie over de vaartrajecten vind je op www.milieuboot.be.

Bij inschrijving ontvang je het lespakket 'Op Sleeptouw' met lesbladen voor leerkrachten en leerlingen voor de voorbereiding en naverwerking van de tocht.

De milieuboot vaart voornamelijk met leerlingen van de tweede en derde graad lager onderwijs, eerste graad secundair onderwijs en studenten lerarenopleiding.

Meer informatie via www.milieuboot.be, info@milieuboot.be of 053 72 94 20.

Water4all

'Water4all' brengt voor het secundair onderwijs een educatief pakket over integraal waterbeheer en duurzame ontwikkeling. Jongeren voeren opdrachten uit binnen en buiten de school. Ze leren de noodzaak én de complexiteit kennen van een duurzaam beheer van de waterlopen in hun eigen buurt.

De provincie Vlaams-Brabant, dienst Leefmilieu, samen met De Milieuboot vzw, staan in voor de organisatie en de begeleiding van het programma.

De activiteiten worden georganiseerd in de vier belangrijkste rivierbekkens in de provincie: Dijle-Zenne, Dender, Beneden-Schelde en Demer. Water4all kadert in het project MOS en het lesmateriaal ondersteunt de school bij het uitwerken van het aandachtsveld 'water'.

Deelname is gratis. Water4all voorziet begeleiding en het nodige materiaal (werkbladen, informatiefiches, educatief materiaal...) voor alle activiteiten. Via een interactieve webstek wordt het project opgevolgd en kunnen leerlingen hun resultaten aan anderen bekendmaken.

Voor meer informatie en inschrijvingen:

www.water4all.be

De Milieuboot vzw, tel. 053 72 94 20,

water4all@milieuboot.be

Provincie Vlaams-Brabant, dienst Leefmilieu, Milieuzorg Op School, Philippe Moreau, 016 26 72 36, Philippe.Moreau@vlaamsbrabant.be

Troubled Waters

Troubled waters is een initiatief van GREEN Belgium en PROTOS. Het start op 21 maart 2007, de dag voor Wereldwaterdag, met de opening van de gelijknamige fototentoonstelling van Dieter

Tielemans in de Senaat. Het omvat een tentoonstelling, een fotoboek, een waterforum in de senaat voor jongeren en een educatief pakket voor scholen. Informatie over het initiatief vind je op www.troubledwaters.eu

TENTOONSTELLING

Jarenlang legde fotograaf Dieter Tielemans wereldwijd onze omgang met water in beeld vast. Zijn foto's onthullen poëtisch maar haarscherp het menselijk leed in een wereld van waterschaarste. Troubled Waters is een verzameling confronterende getuigenissen die het levensbelang van water overduidelijk maken. De foto's zijn ingedeeld in tien probleemgebieden en gaan vergezeld van teksten geschreven door waterspecialisten. GREEN Belgium en PROTOS vullen de tentoonstelling aan met een video en getuigenissen van waterdragers in Marokko, Haïti en Ecuador.

De fototentoonstelling opent feestelijk in de Senaat van het Federaal Parlement op 21 maart 2007. Eén maand lang organiseren GREEN en PROTOS rondleidingen voor verenigingen, groepen en individuen. Nadien reist de tentoonstelling rond.

FOTOBOEK

Een meer uitgebreide en uitgediepte selectie van foto's van Dieter Tielemans vind je in het fotoboek 'Troubled Waters'. Prijs: 35 euro. Je kunt het bestellen bij kathleen.borms@blonde.be

EDUCATIEF PAKKET

De foto's van Dieter Tielemans zijn de aanleiding tot een educatief pakket voor leerlingen van de 2de en 3de graad secundair onderwijs. Je kunt het pakket ook los van de tentoonstelling gebruiken. Het past in verschillende lessen: Nederlands, aardrijkskunde, godsdienst, zedenleer Het educatieve pakket is vanaf maart 2007 te krijgen bij PROTOS, johan.verstraete@protoosh2o.be

WATERFORUM VOOR JONGEREN

GREEN Belgium, PROTOS en ARGUS organiseren voor leerlingen uit het 4de en 5de jaar secundair een waterforum op 23 maart 2007. Zie www.xard.be.

Honing of azijn

Veel leerlingen van het secundair onderwijs gaan met de fiets naar school. Tot een afstand van circa 7 km - enkel is dat voor de gemiddelde leerling perfect fietsbaar. Maar er zijn enkele hindernissen die ervoor zorgen dat een groot potentieel aan (fietsende) leerlingen de fiets op stal laat. Veel ouders vinden de verplaatsing van thuis naar school per fiets niet veilig wegens het gebrek aan fietspaden, slecht afgestelde verkeerslichten, gevaarlijke kruispunten, verzakkingen, hoge boordstenen... Ouders halen ook dikwijls het altijd maar drukker wordende (auto)verkeer aan als reden om hun kinderen niet met de fiets naar school te laten rijden.

Met het project 'Zet je klas op de fiets!' wil de Fietsersbond vzw samen met leerlingen van het secundair onderwijs werken aan die problematiek en de vicieuze mobiliteitscirkel doorbreken. De leerlingen nemen zelf de fietsvoorzieningen op de woon-schoolroutes onder de loep. De deelnemende klas springt op de fiets en brengt in de nabije schoolomgeving belangrijke positieve en negatieve fietspunten (wel- en knelpunten) op de woon-schoolroutes in kaart. Aan de hand van een gepersonaliseerde fiets-omgevingskaart ontwikkelen de leerlingen een fietstocht van ongeveer 15 km die tijdens een zelfgekozen actiedag zal worden gefietst. Het staat de deelnemende klas vrij om ook anderen (klassen, scholen, beleidsmakers, bekende fietsers...) op de fietstocht uit te nodigen. Afhankelijk van o.a. de tevredenheidsgraad over de plaatselijke fietsinfrastructuur wordt het een honing- of azijnfietstocht.

Tijdens de honing- of azijnfietstocht houdt iedereen even halt bij de belangrijkste wel- en knelpunten. Aan de hand van smileys en grumpies (duurzame borden met een lachend of treurend fietsge-

zichtje) brengen de leerlingen een debat op gang. Waarom is dit een goede fietsvoorziening?

Waarom is dit een gevaarlijk knelpunt voor fietsers? De leerlingen hangen de smileys en grumpies vóór of tijdens de tocht op. Ze blijven gedurende één week hangen. Onderaan de borden is telkens een blanco ruimte voorzien voor plaatsgebonden informatie en motivering van het wel- of knelpunt.

Als kers op de taart eindigt de lokale fietstocht aan het gemeente- of stadhuis. Daar is een korte toespraak gepland en vestigen de leerlingen de aandacht van de plaatselijke beleidsmakers op de zwakke en de sterke schakels in het lokale fietsbeleid en infrastructuur.

De voorbereiding van 'Zet je klas op de fiets!' gebeurt d.m.v. groepswerk. Bij de taakverdeling kun je minstens vier verschillende rollen onderscheiden: de organisatoren van de fietstocht, de deskundigen, de woordvoerders en de animatoren. Een gedetailleerde beschrijving van het project en de diverse taken per rol vind je terug in het draaiboek 'Zet je klas op de fiets!', dat je ontvangt na inschrijving.

Voor een beperkt inschrijvingsgeld ontvangt elke deelnemende klas het campagnepakket. Daarin vind je een handig draaiboek waarin het lesproject van a tot z beschreven staat, een reeks duurzame smileys en grumpies (20 in totaal) en ondersteunend campagnemateriaal.

Doelgroep: 13-16 jarigen, leerkrachten en directie. Kostprijs: € 70.00

Fietsersbond vzw, David Van Proeyen, Boomgaardstraat 22/57, 2600 Berchem (Antwerpen), david@fietsersbond.be en 03-231 92 95, www.fietsersbond.be

In het verkeer

Op 23 april 2007 organiseren de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) en het Steunpunt Verkeersveiligheid voor de vijfde maal het Vlaams Congres Verkeersveiligheid. Met dit initiatief willen zij opnieuw de beste, recent gerealiseerde initiatieven betreffende verkeersveiligheid op een positieve manier onder de aandacht brengen. Het congres staat in het teken van kinderen en jongeren in het verkeer.

Naar aanleiding van het congres verschijnt het Jaarboek Verkeersveiligheid.

In het jaarboek vind je:

- een stand van zaken betreffende de verkeersveiligheid in Vlaanderen
- de teksten van het congres
- goede voorbeelden van educatie en sensibilisatie, technologie en infrastructuur en handhaving
- een Vlaamse databank verkeersveiligheid
- onderzoeksresultaten.

*Meer informatie bij Stijn Dergent, VSV,
015-44 65 55*

Fietsen met verve

Dankzij het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding dompelt Pro Velo twee basis- en twee secundaire Brusselse scholen onder in de wereld van de fiets. Vier klassen krijgen een lesprogramma van een zestal dagen. De deelnemende scholen krijgen bovendien 25 fietsen cadeau, zodat ze de activiteiten de volgende jaren zelfstandig kunnen verderzetten.

De leerlingen en leerkrachten van Basisschool Plant'Zoentje, Basisschool Sint-Joost-Aan-Zee en de secundaire scholen Koninklijk Atheneum Emanuel Hiel en het Instituut Anneessens-Funck zijn dan ook zeer blij dat ze hebben kunnen deelnemen aan het project.

Eerst is er een test of de leerlingen fietsvaardig genoeg zijn. Aangezien vele kinderen uit "concentratiescholen" thuis geen fiets hebben, is dat niet vanzelfsprekend. De eerste lesdagen zijn dan ook zeer belangrijk: de kinderen leren de fiets kennen en gebruiken en leren vaardigheden aan om (veilig) in het verkeer te fietsen.

Daarna vertalen we die vaardigheden individueel en in groep naar het drukke stadsverkeer. Voor sommigen is dat een serieuze stap, ze hebben immers zelden of nooit gefietst.

De vreugde van de kinderen is dan ook enorm. Michaël Clémeur, die de lessen begeleidt, spreekt dan ook van een ware kentering in de fietsfilosofie van de betrokkenen:

"Er gebeurde echt iets met de klassen. De leerlingen hebben zonder twijfel iets bijgeleerd. Hun denken over de fiets werd grondig aangepast. Leerlingen waren bijvoorbeeld enorm blij dat ze veilig in het verkeer konden fietsen en de leerkrachten waren op hun beurt trots op de kinderen. Dat was duidelijk zichtbaar aan het groepsgevoel dat heerste tijdens de lessen. Ook de directie en de ouders kregen meer oog voor de fiets en investeerden opmerkelijk meer tijd, ruimte en geld in fietsvoorzieningen. Een fantastische evolutie die

we uiteraard toejuichen. Dat het Atheneum Emanuel Hiel bijvoorbeeld aan een fietspoolproject denkt voor de leerlingen, bewijst dat die projecten absoluut de moeite waard zijn."

Op de laatste lesdag maken de leerlingen, leerkrachten, ouders en geïnteresseerden samen een fietstocht door Brussel.

Het doel om meer mensen op de fiets te krijgen is met verve bereikt.

Pro Velo vzw promoot het gebruik van de fiets bij jongeren en ouderen. Dit initiatief was mogelijk door een subsidie uit het Federaal Impulsfonds voor Migrantenbeleid.

David Van Fraechem

*Meer informatie krijg je bij: Michaël Clémeur -
Nederlandstalige fietseducatie ProVelo.
02-517 17 69 - 0497-30 01 70,
m.clemeur@provelo.be.*

